

Dosarul nr. 2ra-1554/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sușchevici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ștefan Mardari, contrasemnat de avocatul Alexandru Savva,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu împotriva lui Ștefan Mardari cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 04 aprilie 2019, Alexandru Munteanu, reprezentat de avocatul Victoria Gamurari, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ștefan Mardari, solicitând încasarea datoriei în mărime de 4200 de euro, dintre care: suma împrumutului de 1500 de euro, penalitatea în mărime de 2700 de euro și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 2450 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1500 de lei, precum și alte cheltuieli suportate, inclusiv poștale în sumă de 14,45 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 19 mai 2018 a fost semnată recipisa prin care Ștefan Mardari a luat cu împrumut suma de 1500 de euro. Conform recipisei, suma de 1500 de euro urma a-i fi restituită până la data limită de 18 iunie 2018.

Totodată, a menționat că, în caz de nerambursare în termen a sumei împrumutului, și-a rezervat dreptul de a solicita o penalitate în mărime de 1% din suma nerestituită pentru fiecare zi de întârziere. La caz, s-a acumulat o penalitate de 2700 euro pentru 180 de zile.

Reclamantul a afirmat că, împrumutatul nu și-a onorat obligația. Conform recipisei suma împrumutului constituie 1500 euro, sumă care nu a fost rambursată.

La data de 11 octombrie 2018, a fost înaintată pretenția către Ștefan Mardari, care a fost restituită ca fiind nereclamată.

Referitor la cheltuielile de judecată, reclamantul a precizat că, avocatul a întreprins următoarele acțiuni: studierea și analiza materialelor, ce țin de obiectul contractului; analiza și studierea actelor normative privind obiectul contractului; consultarea clientului pe toate întrebările ce au apărut pe parcursul derulării contractului; întocmirea notificării; întocmirea și depunerea cererii de chemare în judecată (a cererii de concretizare a pretențiilor după caz); reprezentarea intereselor

clientului în instanța de judecată (după caz); participarea la adunarea și prezentarea, în instanța de judecată a probelor, în confirmarea legitimității acțiunilor înaintate.

La 11 noiembrie 2019, Alexandru Munteanu, reprezentat de avocatul Victoria Gamurari, a depus cerere privind majorarea pretențiilor, solicitând încasarea datoriei în mărime de 4527,62 de euro, dintre care suma de 1500 euro -suma împrumutului, 2700 euro-penalitatea, 327, 62 euro - dobânda de întârziere legală, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 2642 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1500 de lei, cheltuielile poștale în mărime de 14,45 de lei și cheltuielile pentru interpelarea informației de la Agenția Servicii Publice în mărime de 131,50 de lei.

Suplimentar a invocat că, debitorul urma să restituie suma împrumutului la 18 iunie 2018 și astfel, urmează a fi încasată dobânda, care pentru perioada 19 iunie 2018 - 12 noiembrie 2019 constituie suma de 327, 62 de euro.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată, Alexandru Munteanu, reprezentat de avocatul Victoria Gamurari, a susținut parțial cererea de chemare în judecată, solicitând încasarea suma datoriei în mărime de 1500,00 euro, penalitatea de întârziere în sumă de 2700,00 de euro, iar în total suma de 4200,00 euro, convertiți în valuta națională conform cursului valutar stabilit de BNM la ziua executării, precum și cheltuielile judiciare în sumă de 993,15 lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 1500,00 lei, taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 2450,00 lei.

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu și s-a încasat de la Ștefan Mardari în beneficiul lui Alexandru Munteanu suma datoriei în mărime de 1500,00 euro, penalitatea de întârziere în sumă de 2700,00 euro, iar în total suma de 4200,00 euro, convertiți în valuta națională conform cursului valutar stabilit de BNM la ziua executării, cheltuielile juridice în sumă de 993,15 lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 1500,00 lei, cât și taxa de stat achitată de către reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 2450,00 lei, iar în total suma de 4943,15 lei.

Prin decizia din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ștefan Mardari și s-a menținut hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel citând prevederile art. 624 Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), art. 625 Cod civil al RM (în redacția anului 2002), a reținut că, potrivit recipisei din 19 mai 2018, pârâtul Mardari Ștefan s-a obligat, în caz de nerestituire a sumei împrumutate la data de 18 iunie 2018, să achite o penalitate de 1% din suma împrumutului pentru fiecare zi de întârziere.

În speță, instanța de apel a reținut că, materialele cauzei denotă faptul că Mardari Ștefan nu a rambursat împrumutul până la data de 18 iunie 2018, înregistrând o datorie în mărime de 1500 euro.

Corespunzător, instanța de apel a apreciat ca fiind justă soluția primei instanțe, care a ajuns la concluzia că penalitatea la suma împrumutului nerambursat constituie 2700 euro ($1500 \times 1\% \times 180$ zile), sumă care urmează a fi încasată de la pârâtul Mardari Ștefan în beneficiul reclamantului Munteanu Alexandru cu titlu de penalitate, conform recipisei din 19 mai 2018.

Succesiv a conchis că, nu pot fi reținute ca întemeiate alegațiile invocate în apel precum că, instanța de fond nu a stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, de către instanța de fond au fost încălcate normele de drept material și de drept procedural, în legătură cu ce consideră că este necesar de a casa hotărârea Judecătorei Chișinău din 26.11.2020, ca fiind neîntemeiată cu emiterea a unei noi hotărâri prin care să fie dispusă respingerea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu către Ștefan Mardari cu privire la încasarea sumelor, or, acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă și respectării prevederilor art.121, art.122 Cod de procedură civilă.

În opinia instanței de apel, în speță nu există motive obiective de a reduce clauza penală, în corespundere cu prevederile art. 630 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 01.04.2019), mai mult ca atât, apelantul nici nu solicită reducerea penalității, nefiind de acord, în general cu încasarea penalității și nu indică temeiurile de reducere a penalității.

Totodată, instanța de apel a reținut și faptul că nu se atestă nici careva temeiuri de nulitate a clauzei de penalitate în mărime de 1% din suma împrumutată, pentru fiecare zi de întârziere a plății.

De către instanța de apel au fost respinse și afirmațiile apelantului precum că, instanța de fond nu a stabilit caracterul (tipul) penalității convenite de părți, fie că aceasta este una inclusivă, fie că este alternativă, fie că este punitivă, fie că este exclusivă etc. Or, în funcție de caracterul (tipul) penalității convenite de părți, care putea și trebuia să fie stabilit de instanța de fond, aceasta influențează temeinicia pretențiilor reclamantului/intimat Alexandru Munteanu din motiv că instanța de fond just a constatat că penalitatea de 1% din suma împrumutată, pentru fiecare zi de întârziere a plății constituie o penalitate contractuală pentru neexecutarea obligației de restituire a împrumutului.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, reclamantul a fost reprezentat în prezentul proces de avocatul Gamurari Victoria, care a prezentat bonul de plată Seria WL nr. 765653 din 04 martie 2019, la suma de 1500 lei, pentru asistența juridică (f.d.7).

Astfel, instanța de apel a conchis că, reieșind din practica judiciară în instanțele naționale și recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților din 30.03.2012 privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de fond în mod just a încasat suma de 1500 lei, ce constituie cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul derulării procedurilor penale în privința sa, care în opinia instanței este argumentată și poate fi considerată corespunzătoare acțiunilor întreprinse.

La 06 septembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.130), Ștefan Mardari a depus cerere de recurs, contrasemnată de avocatul Alexandru Savva, împotriva deciziei din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel în partea încasării penalității și a cheltuielilor de asistență juridică, emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu în partea încasării

penalităților și/sau reducerea sumei acestora până la suma rezonabilă, cel mult 300 de euro, cu respingerea cerinței de încasare a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin suplimentul la recurs înregistrat la 09 noiembrie 2021, avocatul recurentului, Alexandru Savva, a reiterat cerințele formulate în recursul inițial. Suplimentar a solicitat că, în caz de admitere a cererii de recurs, soldată cu reducerea sumelor adjudecate, să fie compensate cheltuielile de judecată suportate de recurent la plata taxei de stat în apel și recurs, proporțional, corespunzător.

În motivarea recursului și a suplimentului la recurs, s-a invocat că, clauza contractuală ce se referă la încasarea penalității pentru neexecutarea în termen a obligațiilor, este una abuzivă, ce creează în detrimentul său un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, fiind mult disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligației de bază.

Totodată, a considerat că, la situația din speță, urmează a fi redus cuantumul sumei încasate cu titlu de penalitate. Or, la caz, se atestă o mărime excesivă a penalității, suma penalității în mărime de 2700 de euro, depășind esențial suma datoriei în mărime de 1500 de euro, în așa fel, existând motive obiective de a reduce clauza penală disproporționat de mare, fapt care este în corespundere cu prevederile art. 630 alin. (1) Cod civil (până la 01.03.2019).

Recurentul a indicat că, din conținutul cererii de chemare în judecată și nici prima instanță în hotărârea contestată, nu a stabilit cu certitudine pentru care anume interval de timp (care este începutul și care sfârșitul termenului de 180 zile), pentru care a fost pretinsă și respectiv încasată penalitatea.

La fel, a susținut că, instanța de fond și instanța de apel nu au stabilit caracterul (tipul) penalității convenite de părți, fie că aceasta este una inclusivă, fie că este alternativă, fie că este punitivă, fie că este exclusivă etc. Or, în funcție de caracterul (tipul) penalității convenite de părți, care putea și trebuia să fie stabilit de instanța de fond, aceasta influențează temeinicia pretențiilor reclamantului/intimat Alexandru Munteanu. Fiind stabilit de instanța de fond caracterul penalității convenite de părți, aceste penalități, în eventualitatea sa urmau a fi reduse și/sau respinsă această pretenție, ca neîntemeiată.

În context a invocat jurisprudența în cauza civilă SRL „Energo Petrol” vs SRL „Donastas Com”, decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2rac-56/16 din 24 februarie 2016, corespunzător, cauza Vadim Balan vs Gheorghe Bordei, decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-117/20 din 12 februarie 2020, corespunzător.

De asemenea, a susținut că, instanța de fond, succedată de instanța de apel neîntemeiat au dispus compensarea cheltuielilor de asistență juridică, odată ce intimatul, avocatul său, nu au prezentat instanței o listă detaliată a actelor și acțiunilor, precum și timpului lucrat, conform Recomandării Consiliului Uniunii Avocaților din 30 martie 2012 privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, iar, în special, o listă detaliată a timpului aferent acestora. În acest sens a menționat cauza CtEDO, Amihalachioaie vs Moldova.

Recurentul a opinat că, instanța de fond și instanța de apel nu au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, precum și că de către instanța de fond și instanța de apel au fost încălcate normele de drept material și de drept procedural.

Instanța de apel a depășit limitele apelului, deoarece în cadrul examinării cauzei în fața instanței de apel a menționat că nu mai contestă în tot hotărârea primei instanțe, însă doar în partea în care a fost dispusă încasarea penalității.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 16 septembrie 2021 (f.d.134) și a fost recepționată la 21 septembrie 2021, conform avizului de recepție (f.d.136).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 iunie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 06 septembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.130).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei către participanții la proces la 21 iulie 2021, conform scrisorii de însoțire (f.d.123), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurent. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ștefan Mardari, contrasemnat de avocatul Alexandru Savva, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ștefan Mardari, contrasemnat de avocatul Alexandru Savva, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ștefan Mardari, contrasemnat de avocatul Alexandru Savva.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ștefan Mardari, contrasemnat de avocatul Alexandru Savva, împotriva deciziei din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat